

Daba palīdzēs Cilvēces izdzīvošanai

Dabas triecieni dārziem pavasarī bija dramatiski. Radio gan stāstīja par salnām ----4C, -5C, bet patiesībā pie zemes bija -10C un vairāk. To Pasaulē dēvē par radiācijas salnu. To rada dzīvie augi, izstarojot cauri sausa gaisa slānim kosmosā visu savu enerģiju, ja nav pat mākonīša, kas atstarotu uz Zemi IS staru.. Klimata pārmaiņu rezultātā mainās tradicionālās gaisa plūsmas, kas atvelk uz jūru kontinentālo sauso gaisu. Gaisa sausumu papildina mūsu sausie kūdras lauki, izcirstie meži, bet šo klimata izmaiņu faktoru – gaisa mitrumu pašlaik noklusē..

Novērojot kopš 2004. dramatiskās radiācijas salnas dzērveņu laukos, tika iegūti pierādījumi, ka tieši pulvera veida sausas kūdras ražotnes naktīs uzsūc gaisa mitrumu un tā pastiprina radiācijas salnu par -2C līdz -6C. Pasaules klimata un vietējo kūdras lauku mikroklimata kopējais uzbrukums šogad (2023.g.) mūsu dzērvenēm iznīcināja visus ziedpumpurus un daudzām šķirnēm nosaldēja arī krūmiņu galotnes. Kopā ar LAD eksperti konstatējām praktiski 100% ražas zaudēšanu, bet nedaudz ogas paglābās gar grāvju malām, zem bērzu un priežu zariem. Iznīcību un lēnu zaļās dzīvības atgriešanos vērojām līdz Jāņiem, kad noskaidrojās - no pazarēm nāk jaunie dzinumi un tāpat krūmiņi izdzīvos, bet nav skaidrs - vai tie nobriedīs nākošai ražai.

Pilnīgi pārsteigti ievērojām jūlija beigās, ka dažās šķirnēs jaunie dzinumi veido vārgus ziedņus. Taču tie palielinājās un pat ieriesa sīkas odziņas. Šīs odziņas strauji palielinājās lietainās dienās un zirņu lielumu sasniedza tikai kad tām bija jābūt gatavām. Ja vien nebūs rudens salnas, tad ap 10. oktobri mums būs dažu šķirņu neliela (10%-15%) raža. Dīvaini ir izprast, ka šo jauno parādību Māte Daba izlēmusi mums dāvēt kā nelielu glābiņu. Zīmīgi, ka otro ziedēšanu novēro šķirnēm kuru ogas ļoti palīdz sirds slimniekiem (tas svarīgi arī man pašam), jo novērš infarktus, paplašinot kapilārus. Otra fantastiska spēja šīm šķirnēm - ievērojami palīdzēt vēža ārstēšana, jo tieši organismā antacianīdu molekulas (tās veido tumši sarkano ogu krāsu) iznīcina vēža šūnas, palīdz attīrīt organismu pie ķīmijas terapijas. Pasaulē par šīm spējām (in vitro, in vivo) ir jau simtiem zinātnieku rakstu. Mūsu ģimenē paši par to pārliecinājāmies, tāpēc draugiem vienmēr mūsu lauki var palīdzēt.

Pasaulē no jaunām dzērveņu šķirnēm parasti prasa izturību pret slimībām un klimata kaprīzēs un vismaz kādu superspēju – augsta imunitātes paaugstināšana, sevišķi pret vīrusu uzbrukumiem, sirds stiprinoša, palīdzības spēja pretvēža programmās. Mums jau pasen ir cerības, ka dažas talantīgā dārznieka Dr. biol. Alfrēda šķirnes atbilst šīm superogu prasībām, bet dažām novērojām augstu atjaunošanas spēju pēc dramatiskām salnām – dabas katastrofām.

Diemžēl 2021.g, Zemkopības ministrijā (ZM) kāds ierēdņu “astonkāja” grupējums komisijas veidā noliedza ar saviem specifiskiem “viedokļiem” vietējo jauno dzērveņu šķirņu vispusīgu izpēti un pārbaudi. Tagad (2023.09.01.) Administratīvā apgabaltiesa ir pierādījusi šī “astonkāja” noraidošā lēmuma nelikumību, bet... iespējamais ES finansiālais atbalsts aizgājis, piemēram, “ragu novākšanas inovatīviem risinājumiem”...

Lai paliek ministriju “astonkāji” pie saviem “viedokļiem”, jo dārznieki turpinās attīstību vien saviem spēkiem, palīdzot sev, draugiem, radiem dzīvot veselīgu un harmonisku dzīvi pat vispārējā naida un noliegumu atmosfērā, baiļu sindroma pārņemtā sabiedrībā. Te vietā atcerēties Amerikas indiāņu ticējumu , ka Augstā gara sūtītās ogas novērš bailes un ar sirds vājumu neviens kareivis nekritis, panikā nebēgs no pretinieka.

Zemnieku saimniecība – pētnieciskā jaunsaimniecība Gundegas esam bez upenēm, sausseržiem un pērnā gada 80% nosalusī dzērveņu raža jau beidzas. Tāpēc visi esam bez algas, bet veicam nepieciešamos brīvprātīgos darbus dzērveņu laukos lai glābtu nākošā gada ražu. ES gan palīdzēja Latvijas dārzniekiem piešķirot ražas kompensācijai 6,7 miljonus, bet... tie “iestrēga” Valsts kasē sponsorējot kādus politiskus procesus līdz janvāra beigām.

Nesen no valsts varas atgriezto politisko partiju pārstāvji 3 ministrijās tika brīdināti par tautas vispārējās imunitātes zemo līmeni un iespējamiem upuriem no jauna veida covida un citiem vīrusiem.

Pat atbildi no ZM, VM un LM ministriem nesaņēmu. Šķiet, ka Māte Daba ar dabas katastrofu – radiācijas salnu piespiedīs izjust kādas sekas ir vitamīnu un antioksidantu trūkumam sabiedrībā. Tirgus jau reaģē, jo ogu cena ir 2 līdz 3 reizes augstāka dzērvenēm, brūklenēm, pīlādžiem. Šo ogu antioksidantu spējas augstas un 20 – 100 g ir pietiekoša dienas devai (3000 -5000 ORAC vienību)

Fotogrāfija septembra beigās – 29.09. rāda, ka ap 10. oktobri tiksimies Laugas dzērveņu laukos, jo tad mēnesi vēlāk ziedošās šķirnes dos nelielas, bet spēcīgas ogas tautas veselībai.

Andris Špats, zemnieks, inženierzinātņu doktors